

Къабарты-Малкъар Республиканы 2008 жылыны биринчи жарымында социально-экономика болуму

БАШ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИКА КЁРЮМДЮЛЕ

	2008 жылыны биринчи жарымында	2007 жылыны биринчи жарымына кёре, процентте бля	Тенгештирдириу: 2007 жылыны биринчи жарымында 2008 жылыны биринчи жарымына кёре, процентте бля
Промышленность производствуну индекси ¹⁾		103,3	108,6
Эл молжон продукциясы, миллион сомла бля	6090,7	103,5	101,1
Автомобиль транспорту грузообороту, миллион тонна км.	76,2	127,7	104,6
Розницада сатыу-алууну обороту, миллион сомла бля	18999,1	116,4	115,5
Адамладан хакъ алып этилген жумушланы өлчөмү, миллион сомла бля	4739,9	100,1	100,0
«Күзүлүш» жаны бля этилген ишлени өлчөмү, миллион сомла бля	1706,3	106,8	87,7
Хайрыларынга берилген жашау койле, минг квадрат метрге бля	78,6	80,7	102,5
Хайрыларыну багыланы индекси, процентте бля	108,8 ²⁾	114,9	105,8
Промышленность товарла чыгаруучула тохтадырган багыла, процентте бля	112,2 ³⁾	113,5	114,9
Керти ача файдала		118,0	118,4
Хар ишлеген адамга тергенде, жазылган орталык айлык хакъ (гитче предпринимательствону субъектерин да ары кышуу): номинальный, сомла бля	8675,1 ⁴⁾	132,2 ⁵⁾	128,6 ⁶⁾
реальный		115,2 ⁵⁾	121,9 ⁶⁾
Улуу эм орталык предпринимателде ишлени ишчилени орталык саны (гитче предпринимательствону субъектерин айтмай) минг адам	129,5 ⁵⁾	98,9 ⁶⁾	100,0 ⁶⁾
Эсепте алынган ишчилени саны (жылы ахырына) минг адам	29,7	80,8	88,7

¹⁾ Табигат байлыклары кызыу», «жарашдыруучу производство» эм «электроэнергияны, газны эм сууну чыгаруу эм юлөшүү» жаны бля көрүмдю.

²⁾ Аны алында жылы декабрине кёре.

³⁾ 2008 жылы январь-май айларына кёре шартла. Есюуню (азайууну) шартлары: 2008 жылы январь-май айларында 2007 жылы январь-май айларына кёре, процентте бля; тенгештирдириу: 2007 жылы январь-май айларына 2006 жылы январь-май айларына кёре, процентте бля.

Алга барууну 2007 жылда кзуралган атламлары 2008 жылда да сакталгангандыла. Экономиканы бек маганалы көрүмдюлери жаны бля (эл молж, табигат байлыклары кызыу, жарашдыруучу производстволу, электроэнергияны, газны эм сууну чыгаруу эм юлөшүү, кзурулуш, транспорт, розницада эм оптову сатыу-алуу) продукция чыгарууну эм жумушла этюуню есюуню 2008 жылы январь-май айларында, 2007 жылы ол кезуно бля тенгештиргенде, 5,4 процент болганды.

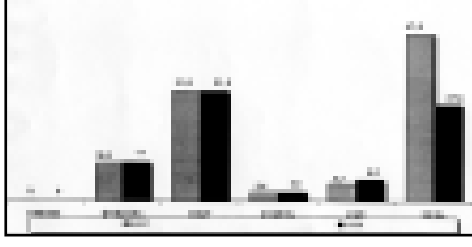
Промышленность производствуну есюуню жолунда. Жарашдыруучу производствода продукция чыгарууну 5 процентте есгенини хайрында 2008 жылыны биринчи жарымында **промышленность производствуну өлчөмү 3,3 процентте көбөйгөндү.** Арыкыда терк есюуню атламлары аш-азык продукция, машинала эм оборудованила чыгарууда эсленеди, алада продукция 17,2 эм 70

процентте көп чыгарылганды. Кумач сакъган эм кийим тигкен производствода, агчыны жарашдыруу эм агчыдан изделияла хазырау производствода, металлга кирмеген башка торло минерал продукция чыгаруучу производствода, металлургия производствода продукция чыгаруу азайганды.

Табигат байлыклары кызыу, электроэнергия, газ эм суу чыгаруу эм аланы юлөшүү 1,8 процентте эм 3 процентте азайганды.

Жашау журту кзурулушу. 2008 жылыны биринчи жарымында битеуло площадлары 78,6 минг квадрат метр болган 587 фатарла хайрыларынга берилгенди. Муниципалый кзурауларына толтурууну власть органдары шартларына кёре, хайрыларга берилген битеуло жашау журтулары 68,2 минг квадрат метрине неда 86,8 процентин эчки адамла кеслерине ахчаларына ишлегенди.

Жашау койлени хайрыларынга берууну динамикасы (битеуло площади, минг квадрат метрге)

2008 жылыны биринчи жарымында производство маганалары болган объекттен спутник станция эм 36,75 минг номери болган бир жерден башка жерге көчүрүлгөн жарыган сувязы радиотелевизион станциясы хайрыларынга берилгенди.

Социально-культура сфераны объекттеринде хайрыларынга берилгенди 793 окуучуна жери болган битеуло биле берген учурда, эл жердеде бир сменде 25 адамга кыарача амбулатория-поликлиника учурданила. 700 жери болган клуб маталлы культура учурденила, 68 адамга жери болган турист кыонак юй, 5,80 минг кубометр суу сыйынган сооруженила.

ни битеу торлолеринде, ал тергөулөге кёре, эл молж битимле себилген жерлени битеуло площады 290,6 минг гектар болганды, ол а 2007 жылыны тирлигине деп себилген жерден эс 11 минг гектарга (3,9 процентте) көбю. Мирзеунок битимле себилген жерле 193,4 минг гектар (4,9 процентте аспам), техника битимле 28,4 минг гектар (15,4 процентте аспам), картоф эм такта көгөтле – бакча битимле 29,9 минг гектар (4,5 процентте), мал ашыкк битимле – 38,9 минг гектар (7,3 процентте аз) жерге себилген эдиле.

Эл молж битимле эл молж органициацияда 139,9 минг гектарны, элли (фермер) молжкеле эм эчки предпринимательдеде 131,6 минг гектарны, адамланы кеси молжклеринде 19,1 минг гектарны аладыла.

Эл молж битимлени тирликлери **жыйуу барды.** 2008 жылыны биринчи

2008 жылыны 1-чи жарымында		
	Минг тонна	2008 жылыны 1-чи жарымында 2007 жылыны биринчи жарымына кёре, процентте бля
Эт (сомолмаган адурулукта эти сатылган туурала эм юй канчалтыла)	24,3	103,7
Сют	144,1	103,8
Жумурткала, миллионла бля	77,1	109,8

Битеу да чыгарылгандарында адамланы эчки молжкеле эти 65,2 проценти, сюткө 86,5 проценти, жумурткаланы 88,8 проценти алынганганды; элли (фермер) молжкеле эм эчки предпринимательдеде эс 14,6 проценти, 5,6 проценти эм 4,5 проценти чыгарылгандыла.

Коммерция халда автомашинала бля жок ташуу бля көрүшкөн органициацияла бля предпринимательде, 2008 жылыны биринчи жарымында 2,3 миллион тонна жок ташыгангандыла, ол а 2007 жылыны биринчи жарымында ташыганынан эс 14,6 процентте көндю, грузооборот 76,2 миллион тонна-километр болганды эм 27,7 процентте өсгөндү.

Автобуслар эм маршрут таксомоторула бля 26,9 миллион адам жүрүлгөндү, троллейбуслар бля 2,3 миллион адам жүрүлгөндү. Битеуло хайрыларылган автомобиль транспорту пассажиробороту 290,1 миллион пассажир-километр болганды.

МВД-ны КМР-де УГИБДД-сыны шартларына кёре, автомобиль жоллада бля адамла жашаган пунктлары орамларында авариялары саны азайганды. 2008 жылыны биринчи кварталында, эсепте алынган, 307 авария болганды, ол а 2007 жылыны биринчи жарымында эс 6,4 процентте азды. Аварияла 84 адам өлгөндү.

Республиканы сувь органициацияларында 2008 жылыны биринчи жарымында этилген сувь жумушланы битеуло өлчөмү 1300, 9 миллион сом багысы болганды. Ол а шендю жүрөгөн багыла кёре, 2007 жылыны биринчи жарымында кёрсөдө бля тенгештиргенде, 16,7 процентте көндю. Аны 1087,1 миллион сум халкыга этилген жумушладыла, неда ала сувьны халкыга этилген жумушлары ючюн тарифлен 1,8 процентте өсгөндүне неда кыарамай, быттыры ол кезуноне этилген жумушлардан эс 12,2 проценти көбюлө.

Республиканы хайрыларыну рыногунда 2008 жылыны биринчи жарымында розницада сатыу-алууну оборотуну өлчөмү ай сайын өсгөнөйл турганды. Ол а халкыны ача файдалары көбөйгөн бля байламды. 2008 жылыны биринчи жарымында розницада сатыу-алууну обороту 2007 жылыны биринчи жарымыны көрсөдүсөндөн эс 16,4 процентте өсгөндү 18999,1 миллион сом болганды. Халкыны хар адымына тергенде, этилген жумуш алты айга орта эсеп бля 3553 сом жеткенди.

Розницада сатыу-алууну оборотуну 56 проценти халкыч, аш-азык эм ала кыаты сатылган рынокто да сатылган товарланы эсеплеринде кзураылганды. Аш-азык товарлардан халкыга 9410,5 миллион сом багысы сатылганды, ол а 2007 жылыны биринчи жарымында сатылган товарланы кызуунунда эс 9,1 процентте көндю; аш-азыкка кыргемген товарлардан 9588,6 миллион сом багысы сатылганды, ол а 23,6 процентте аспамды.

Экономика ишени битеу торлолерини органициацияларында 2008 жылыны биринчи жарымында **өлтөмү сатыу-алуу оборотуну өлчөмү** 1938,3 миллион сом болганды, ол 2007 жылыны биринчи жарымында

иолонна мирзеунок эм мирзеунок-кудуру битимле (нархтоно кышмай) эл молж органициацияда 3,8 минг гектарда орулгандыла, 11,5 минг тонна мирзеунок багылды. Хар гектардан уулган мирзеу орта эсеп бля 30 центер болады.

Баш магананы туткан малланы саны молжлени битеу торлолеринде өсгөндү эм былай бир болгандыла: туурала 223,5 минг, ол санда ийнекле 103 минг, тонгула 27 минг, кыюла бля эчкиле 289 минг.

Туураланы 81,8 проценти, ол санда ийнеклени - 85,7, тонгуланы - 64,6 эм койланы бля эчкилени 77,7 проценти адамланы эчки молжклеринде турадыла.

2008 жылыны биринчи жарымында молжлени битеу торлолеринде малчылыкны баш маганалы продуктарын чыгаруу бля халда болганды:

товар массадан эс 1,1 процентте аспамды.

2008 жылыны биринчи жарымында республиканы халкына, хакъ алып, 4739,9 сом багысы жумуш атылган. Хакъ алып органициацияла этген жумушла (гитче предпринимательствону субъектерини кышмай), хакъ алып этилген жумушланы 73,8 проценти болгандыла.

Юй жумушла бля байламлы 561,4 миллион сом багысы иш этилгенди, жүрөгөн багыла бля тенгештирдирип кыраганды, жюрөгөн багыла кёре, ол 2007 жылыны биринчи жарымында эс 4,9 процентте көндю. Хакъ алып этилген битеуло жумушланы өлчөмине аланы юлөшлөрине 11,8 процент жетеди.

Къабарты-Малкъарда, саулдай да Россей Федерацияда, 2008 жылыны биринчи жарымында **товарларга бля жумушлагы багыла** иги кесекте өсгөндү. 2008 жылыны биринчи жарымында потребитель багыланы индекси 108,8 процент болганды. Былайда аш-азык товарланы багылары арыкыда бек өсгөндү, ала 10,7 процентте көтүрүлгөндү. Аш-азыкка кирмеген товарлары багылары 4,7 процентте көтүрүлгөндү, адамладан хакъ алып этилген жумушлагы багыла бля тарифле 10,4 процентте өсгөндү.

Жылы башындан бери багыла арыкыда бек былай аш-азык товарларга көтүрүлгөндү: картошка, чөпчө жууга, таза балгма, макарон изделияла, такта көгөтлөге, жармалга эм кудуру битимлеге, унуга, чабуктауу эм тенгизни аш-азык продуктлары. Битимге эм өтмөк-букка изделияла, жемилшеге эм цитруслагы, маргаринге, хант тузга, бал тузга, майнезге.

Аны бля бирге жумурткала багыла бироз тошгөндү. Контрольда турган аш-азыкка кирмеген былай товарларга жылыны башындан бери багыла көтүрүлгөндү: нефтеродуктула, басма изданила, чындай-носку изделияла, галантерега (ууак-тоок затлагы), ювелир изделияла, дарманлагы, чындай кумачлагы, мебельге, юс кийимлеге.

2008 жылыны биринчи жарымында республиканы экономикасында берилир болжалары озган түвөлө болганды. 2008 жылыны биринчи жарымында берилир болжалары озган берилир керекли, алай берилмей турган борчланы өлчөмү (кредитор борч, банканы кредитерине кёре борч эм айыл) улуу эм орталык органициацияла, страхование этючю органициацияла бля банканы кышмай, 4558,5 миллион сом неда битеуло борчланы суммасын 18,1 проценти болганды. Берилир болжалары озган битеуло борчландан кредитор борчланы өлчөмүне 86,7 процент жетеди, банканы кредитерине бля займлага 13,3 процент жетеди.

Берилир болжалы озган кредитор борч 2008 жылыны майыны ахырына 39547 миллион сом болганды. Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Берилир болжалы озган кредитор борчуну жарымына жуугуу (49,8 проценти) сатылган продукция, тамактанган ишле, этилген жумушла ючюн поставщиклеге төлөнгөн бля болганды.

Олимпиада-2008

Алыкча бизде алтын жоккыду

Жай Олимпиада оюнланы юч кюнуню ичинде россияли спортсменле 5 майдал алгандыла. Не медет, алада алтын жоккыду.

Алексей Алипов.

Майдал саны бла биринчилени таблицасы

Table with 6 columns: Country, Gold, Silver, Bronze, Total Medals, Points. Lists countries like Kyrgyzstan, USA, Korea, etc.

Мен анга жаланда ахыр секундлада хорлаттым. Алай жашуу барды. Дунинге кубогу. Европаны чемпионатына эм 2012 жылда Лондонда болуук казуулоу Олимпиада оюнланы казырыпалы башларыкыма.

Дегенда, ол айтканга кере, аны ботон бек жарыстан жарым финалда французлу дэозид Бенжамин Дарбелеге хорлатканды.

Экибин кыарыбуз да тенг эди. алай... дегени жерлишбиз.

Ушак атынуу треп (уучулук-ингилез тил) тордосонде эр кишине эриштеди. Анга эки россияли спортчу кыатышан эдиле. Алай майдал а жаланда Алексей Алипова жеткенди.

Австралияч Майкл Даймонд бла ол бирча 142 очо аладыла. Андан сора кыайыр атырыкча тоюшенде, россияли спортчу он-глурак болуп, кюнучю жерни алганды.

Керехдан атыуда да Наталья Падерина кюмо майдалга тийишли болганды.

Фанатла бир бирлерине «Салам!» деп кычыра эдиле

Футбол

Нальчикчилени кыоруулануулары юсунден айтканда, ол бир кесек кыаруусу эди. Аны ангылап, Юрий Красножан алышындырынуу башлады.

Алай бла майданга өссомло Фрунзе бла Бимбаев эм Самсонов чыгыдыла. Олег Самсонов, ошонда кесине терк жер таппып, бир кыауу чабыуулук этеди. Олай бир ненча терекчини хорлап, Сирадзе, Годзор бла бегденбетте чыгып, топу аны кыакак эшиктерине кииреди.

Ошондан сора болган пресс-конференцияда «Терекчи» баш тренери Вячеслав Грозный тобешуию юсунден оюму айта, ахыр эсеп аны бек жарыстанган билдиргенди.

Команданы биринчи кыаумундан жети адам ойнамак, башка зат сакларга кыялдын, - дегени ол.

Юрий Красножан а командасы асыры бок ойнаганын чертенди. Аны оюмуна кере, андан да иги ойнарга болуук эди.

Кезуило тобешуиюн атып эдиле. Дагында юч миундундун кыонаклагыа угловууру он чыгыдыла. Алай Джудовичи он топу башы бла уруп, узакгыа ашырады.

Table with 6 columns: Team, O, X, T, K, T, O. Lists teams like Rubin, Dinamo, Amkar, etc.

Таймын ортасында «Терекчи» чабыуулукка кведи. Камал алганда.

Суратын ТОПГУРАНЫ

Авиация ышангылы кьолладады

Отууну жылда «Комсомол-самолетлагал» деген чакырыуу демелиги Совет Союзуу кыалайына да жеткен эди, ол санда узактуу элпеге да. Челоксинчилени кыатхтарган лётчилик Водопьянову, Липидевскийни, Молохову, хауа кенгликледен дуня рекорд салган Искандеру, Грохову эм башка совет лётчилик атырын битеу халкы билгенди.

Жак тейоно арасында алача болууга суйогенде кеп чыктыгырандыла. Нальчикинде аэрокулуба жерогенени санда да таулу жашла да аз тоюк эдиле. Арта ала, Ейскде тенг авиация алуучишисинде окуп, сынаулу пилотла болгандыла эм Улуу Ата Мекен урушунда фашист асла бла батырчака сержешгенде Совет Союзуу Жигити Байсалтанлы Алим, тенг авиацияны лётчиликер Керменлы Магомметгер, Чеченлы Жамал эм башкалар.

Совет авиацияны айнытууга кыралда улуу эс бургуулан эсе да, жарыгууга, урушун ол эки жылы бизни самолеттардыкы теркиликери он саутлары бла немециледен артка кыалганнары кьоргозтгенди. Белгили жазычу Константин Симоню «Живые и мёртвые» романында бир хур сержешени былай суратлайды: «Кыаракырагыныч, бизи бомбардировщиктерибизден бир немчасы койюу тошодо. Ала, уууп угай, соркелит барынынга ушай эдиле...».

Совет конструкторла - Туполева, Яковлева, Лавочкин, Илюшин эм башкаларга - бек кызыксы заманын ичинде не жаңы бла да фашист Германияныкылардан кем кыалмаган жаңы самолетланы конструкторларын жарашдырууну кьолга алырга тошоду.

1943 жылга дери фашист авиация кьезде бийлик этип турганы бизге Ата журтуруу историсындан белгиледи. Болсада совет лётчилик чыныгы жигитче сержешкенди ол гитлерчилени хауа кочлерин сержиде, кыаруусу ландыра баргандыла.

«Александр Покрышкинни, Иван Кожедуу атырын ким эшиткенгенди? - деп билдиргенди немышце кеслерини лётчиликерне эм сак болууга чакыргандыла. Яковлевни бла Лавочкинни истребительлерини, Илюшинни конструкторларын ол заманды совет авиацияны улут жетишмелерине саналгандыла.

Тенгичи лётчилик-истребитель Байсалтанлы Алим, Керменлы Магомметгер, Керчеланы Кымакы, Ленинградны эм Балтиканы кьонг кыоруулай, ол самолетланы алгандыла.

Учурланган Кочлерини бизни кыайсы торло бллюмондоча, уруш жылда авиацияла, кеп болмаган эсе да, таулу жашла да кыулук эткенди. Бээлоаны Мухарбий Кыара тенгиде немышце кемелени он катерлен батдырганы оюнчю Кызы Байракны ордени бла сауыланган эди. Хайыралы Алимостангы жигитлиги Кызыл Жулдузун эм Ата журтуруу биринчи даражы орденлери бла белгиленгенди. Таулу жашла хаза кыалмай бары да истребительде уюмдалы. Мен биллим, жаңыда Гапаланы Мурат бомбардировщикни бортижерни болганды. 1941 жылда Москваны тийресе не жууккылашан фашист аскерини эм алаңа техникаларын бомбала бла уруга кеп жере учканды. Ара шахарыкы кыорууланганы тизмеленди аны аты да барды.

Москваны кьонгден фашист асла бла сержешени совет пилотланы арларында Чечен-Чакырыуу

ланы Жамал да болганды. Бир кесекден а ны, фронтдан алып, Узбек Востога кы бергенди. Жамал союзник Совет Союзга болушук эдиле Гагер америкалы эки ангилли самолетланы андан фронтка сориоп турганды. Ол да бек кыоркуулу иш эди, жерлерине жетпей кыалгы самолетла болушук эдиле. 1944 жылда, таулу таулу таулардан узак жерлеге кьонгчорлогенден сора, авиацияны баш Маршалы Голованову «Репрессияга тоштен кыалганы келечилерини чынырны кьоргозго, саугуулауу кьоргозмөгө» деген жазырын буйругуну битеу авиопилотланы командирлери алгандыла. Бзы бла алаңа учууга болушук авиацияны сыйыргандыла. Алай башында атын саптанган Чеченлы Жамал граждандан авиацияга кьендени, бириздан а андан да кетергенден болушук авиацияны анга жашуу жок эди. Орулушубуларыны болушук кыала да Ставрополь крайда аэрокулуба ишлерге тохтап, бир таулу жыны жашланы бла кыалыны парашют бла сержири койретп турганды.

Чабдарланы Ибрагимни атын эшиткен таулу хаза болмаз. Аны да тошоген эдиле аскер самолетланы. Алай, айла-жажоруй кетип, Грозный да авиазаводка лётчик-испытатель болуп киргенди. Урушдан сора таушунан теркучан самолетланы сынан турганды.

СССР-чи сыйлы лётчик-испытатель деген аты тийишли болган эди. Аскер-Хауа Кичерини байрам кюнунде алай затланы юсунден айттырга ушай да болмаз, алай унутмайбыз, бир торло тарсылгы болмай, бизге этилген артыктыкны, Совет Союзуу Жигити Байсалтанлы Алим, ары дери емлей тура, сыйрылык болууру эдиле аны самолетун деген сагыш келди башыма. Ким билсин, дагында бир жыл бла эки айланы барган сержешеле таулу лётчилик кыалай жигитликке этерге болу эдиле? Алай аланы кыанталарны кыаркынан эдиле.

Авиацияда мамыр жылда кыулук эткен шахарыкы да болгандыла. Север флотуну командирине болушук эдиле шуруман Жапуулыны Камал тенгилени башларыкы самолет бла минге бла сагалтаны айланганды. Тенгичи кечериде саклауу 392-чи авиополуну кыауу-теркиликери немышце топтурганды. Эбзеланы Мажи реактивны истребитель-перехватчикке учканды. Биопон таулу жашадан аскер лётчилик барышыла, жокмууду, жарыгууга, андан жапарам эдиле.

Кыралны кыоруулауда Аскер-Хауа кючле бек улту магзанын туханларын аныларга кыыйн тоюлоду. Алай, кыайрыбыз не жаңы бла дундунда бек илгерле саналдыла - теркиликери, уууда ышангылыклары он саутлары бла да.

Сээооз, аллай самолетла дундун улту жигитликке эм усталыккы да излейди. Бизде ул алайла не заманда да табылдыла. Россияны кьонгден буйыл Москваны кьонгден истребительли кыаууу хауада «оюнарланы сейир-тамаша этип кыаркыанбыз телевизор бла. Аланы жорюткен жашла, керти да, чынты жигитледы.

Шендоого аскер самолет лётчиликке улту билгилени эм улту усталыккы да излейди. Ол излемге тийишли жашла Россияде, насыкпа, кьепюле. Алай эсе ул, кыралны авиацияны ышангылы кьолладады.

Хурметли шахарчыла! Биз сурат бир жаңында кыаламга чакырабыз. Республикада мамырлык эм закондук сакталырына, кыоркууусулук эм право ниян тутулуучу болууларыны барыбыз да бирден кыайрыбызга борч болууу. Бизни барыбыз да юйюбозде - Кыаркы-Малкырада - бусагатта эм келир заманда да мамырлык, тынчты болуура барыбыз да жууулы болганыбызны унутмагыла.

Р. Танов, М. Шаожев, Х. Чамиров, Д. Тимофеев, А. Хабиров, Р. Фирiev, З. Куминов, Х. Тазепов, А. Давидов, О. Пашенов, Т. Бегтуров, У. Уатлопов, А. Довох, В. Ульсов, М. Гергаев.

Нальчикде - «Свадьба Фигаро» Багайлы шахарчыла, республиканы Кыонаклары 18-чи августта КМР-ни Музыка театрында битеу дуняга белгилги композитор Моцартны «Свадьба Фигаро» деген комедиялы операсын премьерасы болуукчу. Ара Россияни кырал академиялы Улуу театрыны, Москваны «Геликон-опера» кыарлай театрыны, «Новая опера» - «Русская опера» эм Галина Вишневскаяны опералары арасын аныстаныры кыатышырыкыдыла.

Опера спектаклы 19 сагатта башланыкыды. Кыауу-кыауун келирге суйогенде, алгандан сөлөшкөн, заказ этерге болуукчула. Сорруу болгандыла бла сөлөшкөнлө: 77-42-12; 77-42-08.

Кюч структурадагыла кюч аладыла

Спорт

Республиканы районларыны эм шахарларыны Ич илеринде эм башка чок структураларында ишленгенли араларында жылыну бу кезуунде спорт эришуле бардыруу тереге айланганды. Бу жолгуу бу Пекинде бардырыла турган Олимпиада оюнланыга эм Физкултурчанын кючюне жоралганы эди. Ич ишлерде кыулук эткенге чабышуудан, кеси кесини кьоторуудан эм узакгыа сержириден эришкенди.

Ол чок стадионда болмоолден тертошор адам кьонгден эдиле. Аланы хар бирини да кесини энци спорт киймелери, белгилери бар эдиле. КМР-ин энци аскер хазыналына болмоолемо немчальниги Зайлиханланы

Кыаншауубий эришуулини башларыга эркилик береди. Биринчи жерле ючон бардырылган эришуле бек кыай эдиле. Алада команда эсепде биринчи жерге ОМ-чула, экинчиге ОМОН-чула, кюнучюге да ведомстволук болмаган охронда кыулук эткенге чыктыгыранды. Энци эсепде хорлагандыла Орусланы Рамазан, Мурат Шомов, Заур Алажедыла. Ахырында энци он команда эсепде хорлагыналга эде кыаллык саугала берилгенди, белломлени тамгаларына асылап этилгенди.

ХОЛЛАНЫ Марзыят. СУРАТТА Болов Мурат кесини кьепорди. Суратын автор алганды.

Барыбыз да жууапылыз

Нальчик шахарны хурметли жамауаты! Арт кезиде бизни республикада кеп адамдыкы бандилени кыолларындын белгиленири бла байланы блы былайдыкыры этебиз. Кеп белгиленири бизни миллеттени, динини араларында жарашуулук, келишуулук болууруна, бир бирни багыларга, бир бирге хурмет этерге, тизмеленири кетип, Жауашуубуну баш жоруу-улууну, гичени багылау, кыаруусузга болушу болганды.

Бир-бирле, ол иги терекини эсеп алмай, багыламай, республика болууру осто, сарге керошудели. Ала алай аман ниетли иштерин, дин турарга эркинликтерин хайырыла, жаш адамданы тынч жолдан ажадырадыла. Хар кыла кеп белгиленири кыайрылыккы бузуга жорешкенде, терроризмин эм экстремизмин жолуна турганша Север Кавказда мамыр жауашууга сурьанлык эткенден сарга болуурун эсепте.

Ан а жаңгы право ниянны саклауучу органыла

Тестр Нальчикде - «Свадьба Фигаро» Багайлы шахарчыла, республиканы Кыонаклары 18-чи августта КМР-ни Музыка театрында битеу дуняга белгилги композитор Моцартны «Свадьба Фигаро» деген комедиялы операсын премьерасы болуукчу. Ара Россияни кырал академиялы Улуу театрыны, Москваны «Геликон-опера» кыарлай театрыны, «Новая опера» - «Русская опера» эм Галина Вишневскаяны опералары арасын аныстаныры кыатышырыкыдыла.

Опера спектаклы 19 сагатта башланыкыды. Кыауу-кыауун келирге суйогенде, алгандан сөлөшкөн, заказ этерге болуукчула. Сорруу болгандыла бла сөлөшкөнлө: 77-42-12; 77-42-08.

УЧРЕДИТЕЛЕ-КЫААРТЫ-МАЛКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал. РЕДКОЛЛЕГИЯ: АЛИКАЛЫНЫ Вадиыр, АПАЙЛАНЫ Музафар (баш редактору орунбасары), БЕЙПАЙЛАНЫ Мутаили (баш редактору орунбасары), БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууулы секретары).

ТЕЛЕФОНИА: Редактору ирешивини - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууулы секретары - 42-66-85. Секретары - 40-93-62. Кореكتورы - 42-63-52. РЕДАКЦИНЫ БЕЛОМЕРИ: Жамауат-политика жашууу бөлүмү - 42-67-68, 42-64-20. Экономикалы бөлүмү - 42-66-72. Культураны бөлүмү - 42-75-82. Социалны политиканы бөлүмү - 42-66-76, 47-27-59. Жанылыктаныла бла спортту бөлүмү - 47-26-39, 42-66-71. Писемданы, рекламаны эм билдирүүчү бөлүмү - 42-37-94. Тизмелени бөлүмү - 47-31-28. Сурат алуучу бөлүмү - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторлар - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла кыагыт жоргоймеди. Кюч жамаалыга рецензия этилгенди эм ала арта хазыналы кыагыттардыла. Газетде басмагынагы материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге болуукчула. Алада айтылган хар зат кючю, Россия Федерациянын басмагы кезинде Законду тийишлиликке, материалды авторлары кеслери жууапылдыла. Редакция авторларды 400 гезит тизгинден кыагыттардыла 5-6 бет кезинде элмедди. Газет Басманы эм асымагы информацияны эркинликерини кыорууга жаңы бла Кыаарты-Малкаар регион ишкерюуде 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди. Регистрация номер - 0066. Индекс - 51532.

Газетти басмагы КМР-ни Культура эм информация коммуналдыла министрствосуну компьютер службага хазир эткенди. Газет 1905 жылда Революция атам республиканы полиграфкомбинатда басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33. Газетини ислерине таалууру ючон КМР-ини пошта кыалыны федералды Управленини жууапылды. Телефон: 42-06-51, 42-09-97. Газетини роиндыга сатылу ючон КМР-ини «Росконт» акционер общество жууапылды. Телефон: 42-69-34. Номмерге графикаге кере 19 сагатта кыол салынады. 21.00 сагатта кыол салынады. ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРТАЛЫ: АПАЙЛАНЫ Музафар - джуржуй редактору; Тазеуов Рита - жууулы секретары орунбасары; Бейзеланы Лиди (1,2-чи бетле), Акушуланы Феруза (3, 4-чу бетле) - корректоры. 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5 Тиражи 3850 экз. Заказ № 2693